

Porozumienie o współpracy na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu

zwane dalej „**Porozumieniem**”

zawarte w Warszawie, w dniu 23 listopada 2021 roku, pomiędzy:

Przedstawicielami administracji rządowej reprezentowanymi przez:

- **Ministra Klimatu i Środowiska,**
- **Pełnomocnika Rządu ds. Odnawialnych Źródeł Energii,**

oraz

- **Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej**
- **Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,**
- **Ministra Aktywów Państwowych,**
- **Ministra Rozwoju i Technologii,**
- **Ministra Edukacji i Nauki,**

Przedstawicielami inwestorów:

Przedstawicielami podmiotów uczestniczących w łańcuchu dostaw dla sektora biogazu i biometanu:

Przedstawicielami organizacji działających na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu:

Przedstawicielami jednostek finansowych i ubezpieczeniowych:

Przedstawicielami podmiotów systemu oświaty, szkolnictwa wyższego i nauki oraz innych podmiotów prowadzących statutową działalność oświatową, naukową lub badawczą, a także podmiotów zajmujących się szkoleniem i certyfikacją:

zwanymi dalej łącznie „**Stronami**”, a każdy z osobna „**Stroną**”.

PREAMBUŁA

Polityka klimatyczno-energetyczna Unii Europejskiej, w tym dążenia Państw Członkowskich do redukcji emisji CO₂ oraz przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (dalej RED II), wskazują na potrzebę podjęcia skoordynowanych działań na rzecz rozwoju sektora biogazu oraz jego wykorzystania w nowym obszarze, jakim jest produkcja biometanu.

Zgodnie z założeniami *Polityki Energetycznej Polski do 2040 r.*, krajowe zużycie gazu ziemnego będzie wzrastać. Obecnie wynosi ono ponad 18 mld m³, a krajowe wydobycie pokrywa jedynie ok. 22% zapotrzebowania na to paliwo. Jednocześnie potencjał wytwarzania biogazu i biometanu w Polsce oparciu o krajowe surowce jest relatywnie wysoki.

Polska gospodarka, w szczególności rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy, dysponuje bardzo dużym potencjałem substratowym, w szczególności w postaci biomasy oraz produktów ubocznych i odpadów pochodzenia rolniczego. Szacunki krajowych jednostek naukowych (m.in. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego) wskazują, że jest to ok. 120-150 mln ton użytecznych biogazowo odpadów. Potencjał produkcji biogazu z odpadów wynosi niemal 13-15 mld m³ biogazu rocznie, co odpowiada ok. 8 mld m³ biometanu rocznie. Ponadto, w najbliższych latach można oczekiwać wzrostu ilości biodegradowalnej frakcji odpadów komunalnych zbieranych

selektywnie, które również będą wymagały zagospodarowania, np. w biogazowniach przemysłowych. W tym zakresie potencjał produkcyjny nie został określony.

System instalacji biogazowych, ze względu na ich specyfikę pracy, może stanowić jeden z kluczowych elementów bilansowania sieci energetycznych i gazowych, w szczególności w aspekcie zwiększającej się roli instalacji fotowoltaicznych i wiatrowych w krajowym systemie elektroenergetycznym oraz rosnącego zapotrzebowania na energię po stronie odbiorców. Moc zainstalowana w instalacjach biogazowych wynosi obecnie ponad 256 MW (dane za rok 2020: Urząd Regulacji Energetyki), z czego około 120 MW w instalacjach biogazu rolniczego (dane za rok 2020: Krajowy Ośrodek Wspierania Rolnictwa). Dlatego niezwykle istotne jest podjęcie wspólnych działań przez administrację rządową oraz przedstawicieli branży biogazowej i biometanowej, zmierzających do zdynamizowania rozwoju sektora wytwarzania biogazu z wykorzystaniem dostępnej bazy surowcowej, a w przyszłości także produkcji biometanu.

Jest to szczególnie ważne w ujęciu korzyści, jakie niesie ze sobą produkcja i wykorzystanie biogazu oraz biometanu. Wśród najważniejszych należy wymienić wzrost bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz zmniejszenie uzależnienia od importu surowców energetycznych poprzez wykorzystanie lokalnie dostępnych zasobów biomasy możliwej do zagospodarowania w biogazowniach i biometanowniach.

Równie ważny jest wpływ rozwoju biogazowni na terenach wiejskich na zwiększenie rentowności branży rolniczej i jej innowacyjności oraz obniżenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie, poprzez prowadzenie produkcji w sposób zrównoważony z większym poszanowaniem środowiska naturalnego. Zwiększenie wykorzystania biogazu rolniczego, wytwarzanego na potrzeby produkcji biometanu, wykorzystującego biomasę rolniczą, w tym płynne i stałe odchody zwierzęce i odpady z przetwórstwa rolno-spożywczego, przyczyni się do dywersyfikacji przychodów rolników poprzez wykorzystanie niezagospodarowanych dotychczas pozostałości o potencjale energetycznym i pozwoli na zwiększenie konkurencyjności i wzmocnienie podstawowej funkcji krajowego rolnictwa, jaką jest produkcja żywności.

Rozwój sektora biogazu rolniczego, w tym wytwarzania biometanu, umożliwi pozyskanie znacznych ilości wysokiej jakości przyjaznych dla środowiska pozostałości pofermentacyjnych możliwych do wykorzystania, jako nawóz, zarówno w formie płynnej, jak i granulatu.

Rozwoju biogazowni i biometanowni może dać również wymierne korzyści w zakresie ograniczenia kosztów gospodarki komunalnej w gminach, poprzez zagospodarowanie selektywnie zbieranych odpadów biodegradowalnych.

Wymienione działania powinny być realizowane z uwzględnieniem zasady zapobiegania i przezorności wyrażonej w art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973), gdyż zakładany cel nie może przestąpić ewentualnych szkód w środowisku.

Biorąc powyższe pod uwagę, Strony – działające na równych prawach – postanawiają podpisać Porozumienie o następującej treści:

§ 1 POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Strony wyrażają wolę współpracy na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu w Polsce, wspierania maksymalizacji local content oraz promocji eksportu towarów i usług przedsiębiorstw z lokalnego łańcucha dostaw na rynkach zagranicznych.
2. Strony zgodnie oświadczają, że przez pojęcie „**local content**” rozumie się udział przedsiębiorców z siedzibą w Rzeczypospolitej Polskiej lub przedsiębiorców zagranicznych posiadających w Rzeczypospolitej Polskiej oddział lub przedstawicielstwo i prowadzących działalność produkcyjną lub usługową na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, tworzących łańcuch dostaw w realizacji zamówień na potrzeby budowy i eksploatacji biogazowni i biometanowni.

§ 2

OBSZARY KLUCZOWE

W toku prac nad przygotowaniem Porozumienia, Strony ustaliły następującą listę obszarów kluczowych dla rozwoju sektora biogazu i biometanu wraz z uwarunkowaniami, docelowym modelem rynku i postulowanymi kierunkami działań:

1. Rozwój lokalnych sieci dystrybucyjnych dla biogazu i biometanu

1) Uwarunkowania

Obecnie w kraju nie funkcjonuje system lokalnych sieci dystrybucyjnych dla biogazu. Jest to m.in. związane z parametrami zatłaczanego w nie paliwa, które byłyby inne niż w przypadku gazu ziemnego. Ze względu na zawartość metanu na poziomie między 70% a 80%, takie sieci lokalnych systemów dystrybucyjnych nie mogą zostać zintegrowane z istniejącą infrastrukturą dystrybucyjną gazu ziemnego. Ponadto, lokalne sieci dystrybucyjne dla biogazu i biometanu wymagają dodatkowego wyposażenia w odpowiednie urządzenia techniczne, a także wprowadzenia regulacji prawnych, mających na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa użytkowania sieci, m.in. poprzez określenie obowiązków operatorów i roli organów nadzoru nad eksploatacją sieci. Tereny o niskim stopniu rozwoju infrastruktury gazowej, w tym głównie obszary wiejskie, wymagają wsparcia działań na rzecz transformacji energetycznej, w tym w sektorze rolnictwa. Wykorzystanie w procesie transformacji obszarów słabo zurbanizowanych, w tym obszarów wiejskich, biogazu, w tym przede wszystkim biogazu rolniczego, jest potrzebne i jak najbardziej uzasadnione. Nie uda się tego osiągnąć bez stworzenia warunków do rozwoju lokalnych sieci dystrybucyjnych biogazu.

Rozwój lokalnych sieci dystrybucyjnych funkcjonujących w oparciu o biogazownie rolnicze, odpadowe oraz ściekowe może przyczynić się do zaspokojenia potrzeb energetycznych mieszkańców obszarów dotychczas niezgazyfikowanych.

Powszechnie działające biogazownie wyeliminują problem związany z zagospodarowaniem odpadów organicznych, które powstają przy hodowli zwierząt. Biomasa w postaci gnojowicy lub obornika, dzięki odpowiednio przeprowadzonemu procesowi fermentacji, umożliwi pozyskanie wysokowydajnego nawozu. Odchody zwierzęce nie trafią bezpośrednio na pola uprawne, co w znacznym stopniu ograniczy emisję gazów cieplarnianych, w tym metanu i podtlenku azotu, do atmosfery oraz odorów, jak również zminimalizuje przedostawanie się szkodliwych substancji do gleby.

Produkcja biogazu w rozproszonych instalacjach lokalnych pozwoli zmierzyć się z wyzwaniem zagospodarowania odchodów zwierzęcych oraz pozostałości z rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Rozwój biogazowni przyczyni się także do stworzenia warunków umożliwiających osiągnięcie przez Polskę celu OZE w końcowym zużyciu energii brutto do 2030 r. Wykorzystanie krajowego potencjału biogazu dostarczanego lokalnymi sieciami do instalacji uzdatniających, w których będzie wytwarzany biometan, przyczyni się do wypełnienia postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (REDII) w zakresie celów OZE.

2) Model docelowy

Strony podejmą działania na rzecz opracowania koncepcji funkcjonowania lokalnych sieci gazowych dla biogazu i biometanu w celu wykorzystania potencjału biogazowego na obszarach o niskim stopniu gazyfikacji, w tym:

- do celów grzewczych,
- włączania do gazowych sieci lokalnych,
- transportu za pomocą przystosowanych do tego butlowozów w rejony, w których nie ma technicznego i ekonomicznego uzasadnienia dla przesyłu i dystrybucji paliwa gazowego za pomocą sieci gazowej.

3) Postulowane działania do podjęcia:

- opracowanie reguł procesu inwestycyjnego, umożliwiających rozwój lokalnych sieci dystrybucyjnych oraz zasad ich funkcjonowania z uwzględnieniem rozwiązań zmierzających do uproszczenia procedury formalno-prawnej na etapie projektowania instalacji biogazowych,
- opracowanie kompleksowych zasad funkcjonowania lokalnych sieci dystrybucyjnych, w tym w zakresie bilansowania i obowiązku ich utrzymania, zapewnienia bezpieczeństwa i dalszego rozwoju,
- określenie parametrów biogazu włączanego do lokalnej sieci dystrybucyjnej w oparciu o badania naukowe oraz analizy dotyczące zapotrzebowania lokalnych społeczności,
- opracowanie mechanizmów wsparcia dla produkcji biogazu,
- przygotowanie i wdrożenie rozwiązań legislacyjnych w celu implementacji modelu rozwoju lokalnych sieci dystrybucyjnych biogazu i biometanu,
- analiza potencjalnych instrumentów wsparcia dalszego rozwoju lokalnych sieci biogazowych.

2. Sposoby zagospodarowania biogazu i biometanu

1) Uwarunkowania

Ze względu na specyfikę krajowego rynku energii, w obecnej dekadzie zapotrzebowanie na gaz ziemny będzie stale rosnąć. Zgodnie z Krajowym Dziesięcioletnim Planem Rozwoju Systemu Przesyłowego na lata 2020-2029 zapotrzebowanie na paliwo gazowe wyniesie 21-30 mld m³ rocznie, aby następnie, dopiero w kolejnych latach ustabilizować się lub stopniowo zmniejszać.

Natomiast, kierunki unijnej polityki klimatyczno-energetycznej wskazują, że konieczne jest podjęcie działań na rzecz zwiększenia udziału gazów odnawialnych w sieciach gazowych. W związku z tym niezbędne jest określenie alternatywnych możliwości uzupełnienia struktury produkcji paliw gazowych. Biometan charakteryzuje się małą emisyjnością, a jego właściwości fizykochemiczne pozwalają, po odpowiednim dostosowaniu infrastruktury gazowej i urządzeń do niej przyłączonych, na wykorzystanie go jako substytutu gazu ziemnego.

Uwzględnienie wzrastającego zapotrzebowania na paliwa gazowe przy jednoczesnym obowiązku zwiększania udziału paliw ze źródeł odnawialnych, wskazują przed jakim wyzwaniem stoi krajowa gospodarka w kwestii zapewnienia możliwości wytworzenia, przesyłu i dystrybucji paliw gazowych. Konieczne są działania legislacyjne, umożliwiające rozbudowę i przebudowę sieci gazowych pod kątem umożliwienia integracji infrastruktury z rozproszonymi źródłami gazów odnawialnych, jak również podjęcie wysiłków w celu wsparcia finansowego dla rozbudowy oraz modernizacji sieci gazowej.

Zapewnienie stabilności funkcjonowania instalacji wprowadzających biometan do sieci gazowych wymaga identyfikacji i podjęcia próby rozwiązania wielu zagadnień w kluczowych obszarach dotyczących relacji pomiędzy wytwórcami biometanu, a operatorami sieci gazowych. Należy do nich zaliczyć:

- dostosowanie mocy instalacji wytwarzającej biometan lub jej charakteru do lokalnej chłonności sieci gazowej, do której biometanownia ma być przyłączona, tj. np. budowa instalacji hybrydowej lub z układem kogeneracyjnym umożliwiającej okresowe przestawianie produkcji z biometanu np. na energię elektryczną lub ciepłą. Instalacje biogazowe/biometanowe muszą być dostosowane do otoczenia systemowego, zarówno w aspekcie surowcowym/substratowym, jak i wykorzystania produktów wyjściowych – zdolności do ich pochłaniania,
- umożliwienie wprowadzania biometanu do sieci gazowych, w tym również do sieci przesyłowych. Ze względu na skalę lokalnego zapotrzebowania na energię, wtłaczanie biometanu/biogazu do sieci gazowych może być uzupełnione przez transport biogazu systemem butlowozów (w przypadku braku technicznych możliwości zatłaczania do sieci),
- określenie parametrów jakościowych dla biometanu oraz sposobu ich weryfikowania, tak, aby nie ograniczać możliwości produkcyjnych i zachować prawa nabyte odbiorców paliw gazowych. Należy mieć na uwadze zawartość związków azotu, w tym amoniaku, wpływających na zapach nawianacza paliwa gazowego, oraz wartość ciepła spalania, która może być regulowana poprzez wzbogacanie biometanu (np. propanem, LNG, czy azotem),
- opracowanie zasad podziału kosztów budowy i eksploatacji instalacji zapewniających bezpieczeństwo procesu zatłaczania biometanu do sieci gazowych pomiędzy operatorów sieci i inwestorów instalacji biometanowych z uwagi na wysokie koszty przyłączy oraz eksploatacji instalacji przyłączeniowych.

Rozbudowa infrastruktury i budowa podziemnych magazynów gazu, wydaje się być konieczna w celu zwiększenia możliwości akumulacyjnych. Wytwarzanie większej ilości energii z OZE połączone z brakiem tanich i dostępnych metod magazynowania energii elektrycznej, spowoduje konieczność poszukiwania metod magazynowania energii pierwotnej. Taką metodą jest magazynowanie nadwyżek energii w postaci biometanu w podziemnych magazynach gazu.

Alternatywnym rozwiązaniem dla zatłaczania biometanu do sieci gazowej jest jego skraplanie, a następnie dalsza dystrybucja do odbiorców końcowych. Rozwiązanie takie jest droższe, ale może umożliwić rozwój rynku biometanu poprzez optymalizację lokalizacji biometanowni, poprawiając ekonomikę procesu lokalnego wykorzystania substratów i pofermentu.

Jednym z zastosowań sprężonego lub skroplonego biometanu, czyli bio-CNG lub bio-LNG, może być transport. Jak wskazują dane opracowane przez Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego, na dzień 31 marca 2020 r. w Polsce zarejestrowanych było niemal 3 tys. samochodów osobowych zasilanych

gazem ziemnym CNG i ok. 3 tys. zasilanych LNG (skroplony propan-butan). CNG cieszy się większym zainteresowaniem jako paliwo flotowe, ponieważ w Polsce zarejestrowano łącznie 1 724 samochody dostawcze oraz 2848 samochodów ciężarowych zasilane paliwem metanowym. Duże zainteresowanie widać również w sektorze transportu miejskiego. Obecnie co czwarty sprzedawany w Polsce nowy autobus zasilany jest gazem ziemnym.

Wzrost zainteresowania CNG oraz LNG, a tym samym ich „bio” odpowiedników, jako paliw mających zastosowanie w transporcie drogowym wymagać będzie rozwoju infrastruktury do tankowania pojazdów. W Polsce funkcjonuje jedynie niespełna 30 stacji tankowania pojazdów zasilanych gazem ziemnym, w bieżącym roku powinno powstać ponad 20 nowych stacji (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych). Sprzedaż CNG w Polsce kształtuje się na poziomie około 25 mln m³ rocznie, co przekłada się na produkcję biometanu przez około 12 instalacji średniej wielkości.

Jedną z alternatywnych możliwości zagospodarowania biometanu jest produkcja biowodoru, którego wykorzystaniem zainteresowane mogą być przede wszystkim podmioty realizujące Narodowy Cel Wskaźnikowy (NCW). Paliwo wodorowe uzyskiwane w procesie reformingu parowego może być efektywnym sposobem realizacji celu w zakresie tzw. biopaliw zaawansowanych.

Rynek pojazdów ciężarowych potencjalnie zasilanych bioLNG jest obecnie w Polsce na bardzo wczesnym poziomie rozwoju, ale rozwija się bardzo dynamicznie. Obecnie w Polsce zarejestrowanych jest ponad 600 pojazdów ciężarowych zasilanych LNG, co przekłada się bezpośrednio na zużycie około 17 000 ton tego paliwa rocznie, co odpowiada ponad 22 mln Nm³ zregazyfikowanego gazu ziemnego. Liczby te będą rosły w miarę powstawania infrastruktury dystrybucyjnej oraz zaostreżania wymogów co do paliw transportowych w UE.

Budowa systemu zachęt do rozwoju stacji tankowania bioCNG i bioLNG jest kluczowa, w szczególności w aspekcie ciężkiego transportu towarów, ale i komunikacji lokalnej.

2) *Model docelowy*

Strony podejmą wspólne działania na rzecz wypracowania propozycji legislacyjnych oraz rekomendacji dla wszystkich uczestników rynku, które umożliwią określenie przejrzystych reguł i działań zmierzających do integracji instalacji biometanu z siecią gazową oraz zapewnią niedyskryminacyjne traktowanie gazowego i skroplonego biometanu w transporcie.

3) *Postulowane działania do podjęcia:*

- wprowadzenie definicji legalnej pojęcia biometan w ustawodawstwie krajowym, wraz z określeniem zasad prowadzenia działalności gospodarczej oraz wymogów w zakresie parametrów jakościowych tego paliwa gazowego,
- opracowanie pakietu rozwiązań mających na celu precyzyjne określenie relacji między operatorem systemu dystrybucji gazu, a wytwórcą biometanu,
- zapewnienie transparentnych, niedyskryminacyjnych oraz neutralnych technologicznie zasad dla wszystkich paliw gazowych, w tym również biometanu w różnych stanach skupienia: zatłaczanego do sieci gazowej, skroplonego (bioLNG) i sprężonego (bioCNG),

- opracowanie warunków prawnych i ekonomicznych umożliwiających zwiększenie pojemności czynnych magazynów gazu,
- upowszechnienie dla celów informacyjnych mapy krajowych sieci gazowych, określającej możliwe miejsca przyłączeń biometanowni z uwzględnieniem chłonności sieci.

3. Łańcuch dostaw i local content

1) Uwarunkowania

Polska dysponuje potencjałem naukowo-badawczym w zakresie technologii biogazowych, który obecnie nie jest w pełni wykorzystywany w kontekście dostępnej bazy substratowej, czy potencjału rozwoju ekoenergetycznego, szczególnie w zakresie prowadzenia projektów, jak i eksperckiego, naukowego i badawczego wsparcia biznesu.

Polski sektor biogazowy jest na początkowym etapie rozwoju w zakresie potencjału wytwórczego komponentów oraz instalacji biogazowych i biometanowych, liczby funkcjonujących instalacji, systemu zaopatrzenia w substraty oraz sposobów wykorzystania produktów pracy instalacji. Budowane są mechanizmy modeli współpracy biznesowej i technologicznej pomiędzy interesariuszami. Znaczącą część sektora biogazowego w Polsce stanowią podmioty zagraniczne, które mogą wziąć udział w rozbudowie sektora.

Obecnie w Polsce funkcjonuje prawie 130 instalacji służących do wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego, bazujących głównie na krajowej bazie substratowej pochodzącej z rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. Większa część komponentów do ich budowy jest produkowana przez podmioty zagraniczne, w ujęciu praw własności intelektualnej i ich wytwarzania. Firmy aktualnie działające w sektorze biogazowym, to w przeważającej większości podmioty o stosunkowo małych zdolnościach wytwórczych, które w swojej działalności zasadniczo bazują na outsourcingu zagranicznych dostaw komponentów i usług.

Ze względu na duży potencjał substratowy oraz, jak do tej pory, niewielki rozwój krajowej technologii nakierowanej na przemysł biogazowy, taka sytuacja stwarza bardzo dobre warunki rozwojowe dla krajowego przemysłu z możliwością wykorzystania doświadczeń zagranicznych.

2) Model docelowy

Strony podejmą działania na rzecz wykorzystania i maksymalizacji krajowych zdolności w zakresie techniki i technologii biogazowych i biometanowych w celu budowy krajowego łańcucha dostaw komponentów, modułów, instalacji oraz usług powiązanych. Przedmiotem współpracy będzie także wykorzystanie potencjału intelektualnego, z uwzględnieniem współpracy międzynarodowej, w tym kierunków transferu technologii oraz nowych rozwiązań.

3) Postulowane działania do podjęcia:

- opracowanie krajowych bazowych technologii rozwoju sektora biogazowego we współpracy z polskimi ośrodkami naukowo-rozwojowymi,
- opracowanie mechanizmów kontroli podmiotów nad kluczowymi konfiguracjami odniesienia technologii, biotechnologii i wyrobów/rozwiązań/komponentów, w tym technologii ich wytwarzania chroniących je przed nielegalnym wykorzystaniem,

- wprowadzenie mechanizmów w systemie uwarunkowań prawno-regulacyjnych, w tym w systemach wsparcia i cenach gwarantowanych, w celu zapewnienia wytwórcom odpowiedniej dochodowości inwestycji,
- konieczność ścisłego powiązania działań sektora biogazowego z odbiorcami produktów pracy instalacji biogazowych i biometanowych, tj. metanu, ciepła, energii elektrycznej, wodoru, emisji unikniętej i pofermentu, co służyć ma zapewnieniu odbioru każdego z produktów wytwarzanych w biogazowni, a tym samym stanowić dla instalacji stabilne źródło dochodu. Instalacje biogazowe, ze względu na niską zawartość metanową substratów, muszą być budowane w maksymalnej bliskości źródła powstawania substratów. Konsekwencją tego jest konieczność optymalizacji powiązania z otoczeniem systemowym wszelkich podmiotów wykorzystujących zróżnicowane produkty instalacji,
- promowanie budowy sektora biogazowego, jako krajowej alternatywy stabilnej bazy systemu energetycznego Polski.

4. Zagospodarowanie biomasy pochodzącej z rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz nawozowe wykorzystanie substancji pofermentacyjnych

1) Uwarunkowania

Dynamiczny rozwój instalacji wytwarzających biogaz zarówno do produkcji energii elektrycznej i ciepła, jak również biometanu, jest bezpośrednio uzależniony od rodzaju, ilości i dostępności substratów, przy czym biomasa, substraty odpadowe oraz poplony powinny stanowić podstawowe źródło surowca. Korzyści z wykorzystywania substratów odpadowych w biogazowniach jest wiele, od przyjaznego dla środowiska sposobu unieszkodliwiania odpadów i zmniejszania śladu węglowego produktów, po efektywniejsze spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju (większa redukcja emisji gazów cieplarnianych) dające możliwości zastosowania biogazu do realizacji celów OZE w transporcie. Należy również podkreślić zagospodarowanie krajowego potencjału produkcji biogazu z odpadów rolniczych i z przemysłu spożywczego.

Ograniczenie wykorzystania odpadów do wytwarzania biogazu jest spowodowane tym, że podlegają one różnym regulacjom prawnym i w efekcie jeden substrat może być jednocześnie traktowany jako odpad, uboczny produkt pochodzenia zwierzęcego i nawóz naturalny (np. obornik w świetle prawodawstwa UE). Stanowi to istotną przeszkodę rozwoju sektora biogazu wynikającą m.in. z jednoczesnego zaangażowania inspekcji środowiskowych i weterynaryjnych w kontrolę producentów biogazu na podstawie odrębnych uregulowań prawnych, jak również mnogości regulacji i wymogów w obszarze zagospodarowania pofermentu. W związku z tym, konieczne jest doprowadzenie do jednolitej w skali kraju interpretacji warunków formalno-prawnych i technicznych stosowania substratów odpadowych.

Pozostałością po procesie biodegradacji substratów jest poferment, stanowiący 80-90% masy wykorzystanych substratów. Jest to ciecz o wysokim stopniu uwodnienia, zawierająca makro- i mikroskładniki korzystne dla wzrostu roślin (w tym związki azotu i fosforu).

Uśredniając produktywność pofermentu z różnych substratów, szacuje się, że dla instalacji biogazowej wytwarzającej około 2 mln m³ biometanu do zagospodarowania pofermentu potrzeba około 1-1,2 tys. ha użytków rolnych rocznie. Założenie produkcji około 1 mld m³ biometanu rocznie oznacza, że do zagospodarowania pofermentu będzie konieczne wykorzystanie około 0,5 mln ha gruntów rolnych.

Dzięki zawartości składników mineralnych, poferment ma znane i potwierdzone badaniami dobre własności nawozowe, jest także korzystniejszym niż gnojowica nawozem, ponieważ szybciej rozkłada się w glebie dostarczając większą ilość składników pokarmowych w formach mineralnych. Tym samym efektywnie wpływa na ograniczenie zużycia nawozów mineralnych i kosztów nawożenia.

Pomimo wskazanych zalet pofermentu, jego wykorzystanie do nawożenia lub polepszania jakości gleb wiąże się z potrzebą uzyskania pozwolenia na wprowadzenie do obrotu potwierdzającego jego jakość i bezpieczeństwo środowiskowe, co postrzegane jest jako bariera dla rozwoju biogazowni w Polsce, z uwagi na koszty- i czasochłonność procedur z tym związanych. Brak jest również regulacji umożliwiających alternatywne formy zagospodarowania pofermentu, np. w formie pelletu, biowęgla lub toryfikatu.

2) Model docelowy

Strony podejmą wspólne działania na rzecz wypracowania przyjaznego otoczenia administracyjnego i ujednoliconego podejścia w zakresie kontroli przez organy administracji w celu usprawnienia procedur dotyczących wykorzystania surowców odpadowych oraz metod zagospodarowania pofermentu. Powyższe będzie realizowane przy uwzględnieniu, że podejmowane działania stanowią kluczowe warunki dla zapewnienia dynamicznego rozwoju sektora biogazu w Polsce.

3) Postulowane działania do podjęcia:

- analiza uregulowania prawnego statusu pofermentu, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia spójności przepisów krajowych z regulacjami unijnymi,
- uproszczenie procedur administracyjnych związanych z wykorzystaniem pofermentu, jako nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby, jak również odpadu dopuszczonego do prowadzenia odzysku w procesie odzysku R10,
- opracowanie rekomendacji w zakresie procedur i wytycznych dla organów administracji zajmujących się kontrolami (inspekcje ochrony środowiska i weterynaryjne), zmierzające do uproszczenia oraz ujednolicenia prowadzonych postępowań,
- analiza możliwości rewizji poziomu cen referencyjnych dla biogazu w kategorii „inne”,
- analiza możliwości rozszerzenia katalogu substratów wykorzystywanych w biogazowniach rolniczych,
- analiza dostępności odpadów przydatnych jako substraty dla biogazowni,
- upowszechnienie standardów branżowych, w tym wskazówek technologicznych w zakresie wykorzystania innych odpadów,
- opracowanie rozwiązań legislacyjnych umożliwiających dopuszczenie do obrotu alternatywnych form zagospodarowania pofermentu, np. pellet, biowęgiel, toryfikat, itp.

5. Otoczenie regulacyjne

1) Uwarunkowania

W ramach polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej gaz ziemny uznany został za paliwo przejściowe. Rosnące ceny energii cieplnej, związane z coraz wyższymi opłatami za emisję dwutlenku węgla, uzasadniają położenie większego nacisku na wdrażanie technologii wpływających na redukcję emisji (CCS/U) oraz zwiększanie udziału gazów odnawialnych. Inwestycje biogazowe i biometanowe

w perspektywie długoterminowej stanowić mogą stabilny i ekonomicznie uzasadniony sposób na dekarbonizację poszczególnych sektorów.

Obecnie jednostki ciepłownicze, aby móc ubiegać się o pomoc publiczną muszą spełniać kryteria tzw. efektywnego systemu ciepłowniczego, którego definicja została wprowadzona do polskiego porządku prawnego zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie efektywności energetycznej (2012/27/UE). To wskazuje na konieczność dążenia do modelu, w którym do produkcji energii cieplnej w przeważającej części wykorzystywać się będzie paliwa ze źródeł odnawialnych lub odpadów i wytwarzanie tej energii będzie następowało w procesie kogeneracji łącznie z produkcją energii elektrycznej.

Wykorzystanie gazów odnawialnych w transporcie jest krokiem do dekarbonizacji tego sektora. Nabiera to szczególnego znaczenia, jeśli zauważyć, że w obecnym stanie prawnym autobusy wykorzystujące do napędu silnik zasilany gazami odnawialnymi nie są uznawane za pojazdy bezemisyjne. Jest to istotne w kontekście obowiązków nakładanych na jednostki samorządu terytorialnego w zakresie udziału transportu zeroemisyjnego we flocie transportowej, który już od 2028 r. wynosić ma co najmniej 30% (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych).

Produkcja energii elektrycznej z biogazu w dzisiejszym otoczeniu formalno-prawnym jest regulowana w sposób przejrzysty. Charakteryzuje się także sprawnie funkcjonującym systemem pomocowym o wysokim poziomie wsparcia.

Punktem newralgicznym wydaje się być przebieg procesu inwestycyjnego, oceniany przez inwestorów jako długotrwały i uciążliwy. Czynnikiem komplikującym przebieg procesu jest brak jednolitego podejścia wśród organów władz samorządowych wydających decyzje administracyjne dla realizacji inwestycji i organów opiniujących. Na wydłużenie czasu niezbędnego do uruchomienia instalacji wpływa także procedura oceny oddziaływania na środowisko, realizowana z udziałem społeczeństwa, często wyrażającego niechęć i zgłaszającego obawy w odniesieniu do instalacji produkujących biogaz, wynikających z utartych stereotypów na temat uciążliwości tego typu instalacji.

2) Model docelowy

Strony będą aktywnie współpracować celem wspólnego wypracowania propozycji rozwiązań legislacyjnych umożliwiających sprawny i dynamiczny rozwój sektora wytwarzania biogazu i biometanu, w tym podejmą działania w celu dokonania analiz i próby usunięcia istniejących barier w jego rozwoju oraz stworzenia nowych lub modyfikacji istniejących mechanizmów wsparcia w celu jego dynamizacji i objęcia swoim zakresem wytwarzania biometanu.

3) Postulowane działania do podjęcia:

- konieczność wypracowania odpowiednich standardów prowadzenia biogazowni w celu zwiększenia zaufania społeczeństwa do tego rodzaju inwestycji,
- konieczność wypracowania mechanizmu wsparcia operacyjnego dla biometanowni,
- konieczność uproszczenia procedur administracyjnych związanych z realizacją inwestycji w instalacje biogazowe/biometanowe,
- utworzenie regulacji określających parametry jakościowe biogazu na potrzeby dostarczania tego rodzaju paliwa gazowego sieciami dystrybucyjnymi wyspowymi (lokalnymi) do odbiorców końcowych,

- opracowanie przejrzystych zasad współfunkcjonowania sieci gazowych oraz sieci wyspowych, w sposób pozwalający na zapewnienie bezpiecznej ich eksploatacji oraz zabezpieczenie interesów odbiorców końcowych paliw gazowych,
- przegląd obowiązujących przepisów oraz podjęcie działań na rzecz uwzględnienia specyfiki produkcji biometanu, a także stworzenie rozwiązań prawnych, regulujących działanie rynku wytwarzania biometanu.

6. Mechanizmy wspierające i promocyjne, rozwój kadr i systemu kształcenia

1) Uwarunkowania

Jedną z głównych barier rozwoju rynku biogazowego i biometanowego w Polsce jest niski stan świadomości społeczeństwa, w tym również inwestorów i urzędników, na temat biogazu i biometanu oraz możliwości wykorzystania bioodpadów do ich produkcji. W szczególności dotyczy to zalet tych technologii OZE oraz korzyści, jakie mogą one przynieść lokalnym społecznościom. Świadczyć mogą o tym m.in. protesty społeczne blokujące inwestycje, nieprzychylnie nastawienie władz lokalnych do projektów biogazowych zgłaszane przez wielu inwestorów, a także przeciągające się postępowania administracyjne związane z przygotowaniem inwestycji. Z analizy zasobu dostępnych publikacji na temat biogazu wynika, że większość z nich wymaga aktualizacji. Należy zwrócić uwagę, że powstało niewiele materiałów edukacyjnych dotyczących produkowanego biogazu i biometanu.

Istniejący system kształcenia nie zapewnia odpowiedniego zaplecza wykwalifikowanej kadry zajmującej się projektowaniem oraz budową instalacji biogazowych i biometanowych, jak również optymalizacją ich produkcji i wykorzystania. Nie ma wystarczającej liczby techników posiadających umiejętność eksploatacji instalacji oraz operatorów i serwisantów (np. jednostek kogeneracyjnych), a programy studiów na kierunkach OZE nie poświęcają wystarczająco dużo uwagi zagadnieniom dotyczącym biogazowni i biometanowni. Podjęcie współpracy przez branżę biogazu i biometanu z uczelniami w celu dążenia do przygotowania lub modyfikacji programów inżynierskich kierunków studiów OZE oraz rozszerzenie oferty w obszarze techników i magistrantów w systemie kształcenia jest niezbędne w celu podniesienia kompetencji projektowych, konstrukcyjnych, eksploatacyjnych i optymalizacyjnych. Przyczyni się ono do rozwoju polskich technologii biogazowych i biometanowych oraz technologii kriogenicznych związanych z produkcją BioLNG. Powyższe powinno się odbywać przy zachowaniu autonomii programowej uczelni, dającej im prawo swobodnego kształtowania oferty dydaktycznej.

2) Model docelowy

Strony podejmą wspólne działania na rzecz stworzenia zintegrowanego programu informacyjno-edukacyjnego ukierunkowanego na wzrost poziomu wiedzy społeczeństwa na temat biogazu i biometanu, a w szczególności na temat zalet tych technologii OZE oraz korzyści, jakie mogą one przynieść lokalnym społecznościom.

3) Postulowane działania do podjęcia

W celu kształtowania pozytywnego wizerunku biogazowni i biometanowni należy:

- zrealizować ogólnokrajową kampanię informacyjno-edukacyjną na temat zalet biogazowni i biometanowni z wykorzystaniem środków masowego przekazu i różnych formuł (np. film, reklama, ulotki, banery, dni otwarte działających instalacji, itp.), której elementem będzie

przekazanie informacji na temat zasad działania biogazowni i biometanowni i ich pozytywnego wpływu na środowisko,

- podjąć działania promocyjne i edukacyjne zwiększające świadomość społeczną na temat biogazu i biometanu (wykorzystując dostępne różne narzędzia np. takie jak: portal internetowy zawierający najważniejsze podstawowe informacje oraz rozbudowane strefy dedykowane bardziej zaawansowanym odbiorcom, szkolenia, podręcznik dla inwestorów, mikrobiogazownie demonstracyjne zlokalizowane przy ośrodkach naukowych),
- stworzyć sieć współpracy koordynowaną przez organizacje działające na rzecz rozwoju biogazu i biometanu pomiędzy podmiotami gospodarczymi, ośrodkami naukowo-dydaktycznymi i decyzyjnymi w celu umożliwienia realizacji wspólnych programów praktyk zawodowych, programów studiów, szkoleń i projektów badawczych,
- wykonać inwentaryzację obecnie prowadzonych badań i prac badawczo-rozwojowych w obszarze biogazu i biometanu celem stworzenia ogólnokrajowej bazy danych o dotychczas zgromadzonej wiedzy na temat substratów, technologii, skraplania biometanu do BioLNG, oraz pofermentu.

W celu kształcenia specjalistów i ekspertów rynku biogazowego i biometanowego należy podjąć następujące działania:

- w programach nauczania najmłodszych uwzględnić treści zachęcające do aktywnej ochrony środowiska, ukazujące różne jej formy oraz znaczenie instalacji OZE, w tym instalacji wytwarzających biogaz i biometan,
- stworzyć program dla szkół ponadpodstawowych w zawodzie "technik technologii biogazowych", który będzie sprzyjać powstaniu grupy brygadzystów zaznajomionych z tematyką biogazowni i potrafiących prowadzić eksploatację instalacji,
- rozwinąć system kształcenia dla różnych specjalności (np. zarządzanie instalacją, serwis, badania laboratoryjne, projektowanie instalacji),
- opracować listę firm, szkół i uczelni chętnych do współpracy w ramach praktyk i staży, z których będą korzystali uczniowie zdobywający specjalistyczną wiedzę na temat biogazu i biometanu. Lista taka powinna zostać przygotowana przez organizacje działające na rzecz rozwoju branży biogazu i biometanu w porozumieniu z innymi uczestnikami rynku (np. firm, szkół, uczelni),
- podjąć działania koordynowane przez branżę biogazu i biometanu w zakresie opracowania rekomendacji udoskonalenia aktualnie istniejących programów nauczania klas zawodowych i kierunków uczelni wyższych.

7. Handel uprawnieniami do emisji unikniętych

1) Uwarunkowania

Istotnym elementem w dążeniu do zmniejszania emisji gazów cieplarnianych w gospodarce UE jest unijny system handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (EU ETS). Określa się w nim całkowity cel emisyjny, a następnie przydziela limitowane uprawnienia do emisji poszczególnym instalacjom w sektorze energetyki oraz przemysłu. Uprawnieniami tymi można obracać, a handel odbywa się dzięki różnicom w ostatecznych kosztach redukcji emisji wśród uczestników systemu. Instalacje o niskich kosztach redukcji mogą inwestować w dodatkowe ograniczenia emisji i sprzedawać

nadmiar uprawnień podmiotom o wyższych kosztach redukcji, co stanowi w efekcie ich źródło dodatkowego dochodu.

Obecnie w prawodawstwie unijnym i krajowym pominięto jednak możliwość uzyskiwania dochodów ze sprzedaży uprawnień do emisji EUA, powstałych w wyniku konwersji emisji unikniętych wypracowanych w sektorze biogazowym zgodnym z Kryteriami Zrównoważonego Rozwoju w instalacjach biogazu rolniczego, składowiskowego i oczyszczalni ścieków. Uprawnienia mogą także powstawać w wyniku wykazania alternatywnego w stosunku do składowania odpadów ich wykorzystania, jednocześnie nie powodując obciążeń dla innych sektorów.

Należy zauważyć, że w krajach Unii Europejskiej nie istnieją jeszcze takie rozwiązania. KE dąży do poszerzenia systemu EU ETS, dla których to dążeń, opracowanie systemu handlu emisjami unikniętymi wypracowanymi w sektorze biogazowym może stanowić ważną propozycję wspierającą redukcję emisji oraz dekarbonizację poprzez rozwój sektora biogazowego, jak również dodatkowe źródło przychodów dla instalacji biogazowych.

2) Model docelowy

Strony podejmą wspólne wysiłki w celu stworzenia projektu paneuropejskiego systemu handlu emisjami unikniętymi wypracowanymi w sektorze biogazowym poprzez ich konwersję na uprawnienia do emisji EU ETS oraz w celu wprowadzenia możliwości obrotu tego rodzaju uprawnieniami w ramach systemu handlu emisjami EU ETS .

3) Postulowane działania do podjęcia:

- konieczność dokonania analizy krajowych i unijnych uwarunkowań prawnych niezbędnych do wdrożenia systemu handlu uprawnieniami do emisji unikniętych, dalej jako: „system”, w tym opracowanie proponowanych do wprowadzenia zmian legislacyjnych w unijnym systemie handlu emisjami EU ETS,
- uzgodnienie i opracowanie założeń funkcjonalnych oraz struktury systemu (w tym modelu wyliczania emisji unikniętych), w tym zdefiniowanie podmiotów uczestniczących w systemie oraz opracowanie propozycji ich uwzględnienia w prawodawstwie unijnym w zakresie handlu uprawnieniami do emisji EU ETS,
- zdefiniowanie procedur i przepływów informacji oraz obiegu dokumentów w systemie;
- oszacowanie kosztów oraz opracowanie harmonogramu wdrożenia systemu,
- oszacowanie korzyści ekonomicznych dla gospodarki narodowej i uczestników systemu,
- zbudowanie koalicji Państw Członkowskich EU potencjalnie zainteresowanych uczestnictwem w projektowanym systemie handlu emisjami unikniętymi w celu wzmocnienia krajowego stanowiska negocjacyjnego na forum UE.

§ 3

DEKLARACJE STRON

1. Strony wspólnie deklarują podjęcie następujących działań:

- 1) Dążenie do maksymalizacji local content w łańcuchu dostaw na potrzeby realizacji projektów instalacji biogazu i biometanu, w szczególności poprzez:

- a) promocję krajowych rozwiązań technologicznych i usług towarzyszących w sektorze biogazu i biometanu;
- b) opracowanie metodyki obliczania local content;
- 2) Kontynuację współpracy w ramach grup roboczych, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 2;
- 3) Organizację raz w roku Konferencji Stron, stanowiącej podsumowanie stanu realizacji Porozumienia;
- 4) Wspólne opracowanie poradnika dla inwestorów w sektorze biogazu (zawierającego m.in. opis stanu obecnego rozwoju sektora biogazu) pod redakcją niezależnych jednostek naukowo-badawczych;
- 5) Współpracę z sektorem badawczo-rozwojowym, w celu sprawnego wdrażania na rynek innowacyjnych rozwiązań, podnoszących produktywność i obniżających koszty technologii związanych z produkcją biogazu i biometanu;
- 6) Współdziałanie z ministrami właściwymi do spraw rolnictwa, klimatu, środowiska oraz z organami i jednostkami im podległymi i przez nich nadzorowanymi na rzecz wsparcia działań związanych z ułatwieniem wykorzystania pofermentu z biogazowni rolniczych;
- 7) Współpracę w obszarze medialnym, w tym wydawanie wspólnych oświadczeń i komunikatów medialnych - pod warunkiem uprzedniego uzgodnienia ich treści i sposobu oraz formy publikacji,
- 8) Współpracę na rzecz powstawania klastrów biznesowych, zrzeszających przedstawicieli przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego i jednostek naukowo-badawczych, których celem jest rozwój biogazowni i biometanowni oraz odgazowania składowisk, budowa nowoczesnego sektora przemysłu oraz maksymalizacja korzyści wynikających z realizacji projektów w zakresie wytwarzania biogazu i biometanu;
- 9) Współpracę na rzecz realizacji projektów umożliwiających wykorzystanie biogazu do produkcji paliw możliwych do wykorzystania w sektorze transportu;
- 10) Aktywny udział w inicjatywach o zasięgu krajowym i międzynarodowym służących rozwojowi inwestycji biogazowych i biometanowych.

2. Przedstawiciele administracji rządowej deklarują podjęcie następujących działań:

- 1) Dążenie, w zakresie swojej właściwości, do zapewnienia stabilnego otoczenia regulacyjnego umożliwiającego realizację projektów w zakresie biogazu i biometanu;
- 2) Podejmowanie działań na rzecz wypracowania regulacji prawnych w celu zdynamizowania rozwoju sektora biogazu i biometanu;
- 3) Konsultowanie ze Stronami, przede wszystkim w ramach procesu konsultacji publicznych, planowanych zmian w strategiach, regulacjach prawnych i programach wsparcia dotyczących sektora biogazu i biometanu;
- 4) Kształtowanie dedykowanych sektorowi biogazu i biometanu mechanizmów wsparcia;
- 5) Wspieranie funkcjonowania Rady Koordynacyjnej, o której mowa w § 4;

- 6) Podejmowanie działań na rzecz opracowania mechanizmów wsparcia dla rozbudowy zaplecza dydaktycznego w celu realizacji kształcenia kadr dla sektora biogazu i biometanu;
- 7) Współpracę na rzecz rozwoju krajowej sieci elektroenergetycznej lub gazowej w celu skutecznej i terminowej integracji inwestycji biogazowych i biometanowych;
- 8) Podejmowanie działań na rzecz wzbogacenia oferty dla nauczycieli szkolenia zawodowego, by zaspokoić zapotrzebowanie kadrowe branży;
- 9) Podejmowanie działań na rzecz budowy przyjaznego otoczenia regulacyjnego w zakresie wykorzystania substancji pofermentacyjnych, pochodzących z biogazowni w zgodzie z celami i zasadami ochrony środowiska;
- 10) Podejmowanie wysiłków na rzecz kształtowania polityki państwa uwzględniającej racjonalne i efektywne wykorzystanie infrastruktury znajdującej się bezpośrednio lub pośrednio we władaniu Skarbu Państwa na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu;
- 11) Wsparcie zaangażowania spółek z udziałem Skarbu Państwa z sektora energetyczno-paliwowego w realizację inwestycji niezbędnych do rozwoju sektora biogazu i biometanu;
- 12) Współpracę ze spółkami z udziałem Skarbu Państwa w inicjatywach służących rozwojowi sektora biogazu i biometanu;
- 13) Analizę mechanizmów kontrolnych w celu zagwarantowania wykorzystania różnego rodzaju surowców w biogazowniach rolniczych w sposób bezpieczny i neutralny dla okolicznych mieszkańców oraz dla środowiska naturalnego.

3. Przedstawiciele inwestorów deklarują podjęcie następujących działań:

- 1) Współpracę z dostawcami materiałów i usług lokalnych, w celu wspierania rozwoju sektora biogazu i biometanu, a w szczególności tworzenia miejsc pracy;
- 2) Współpracę z przedstawicielami krajowego łańcucha dostaw w celu maksymalizacji local content;
- 3) Podejmowanie inicjatyw dotyczących badań i rozwoju związanych z realizacją inwestycji mających na celu wytwarzanie biogazu i biometanu w celu podwyższania innowacyjności i konkurencyjności gospodarki;
- 4) Opracowanie kodeksu dobrych praktyk dla sektora biogazu i biometanu we współpracy ze Stronami;
- 5) Opracowanie materiałów i przygotowanie szkoleń/seminariów dla organów inspekcji środowiskowej i weterynaryjnej;
- 6) Podejmowanie i wspieranie inicjatyw edukacyjnych i społecznych w zakresie kształcenia kadr na potrzeby sektora biogazu i biometanu;
- 7) Aktywny i terminowy udział w konsultacjach planowanych zmian w strategiach, regulacjach prawnych i programach wsparcia dotyczących sektora biogazu i biometanu na poziomie krajowym i unijnym;
- 8) Opracowanie i dążenie do wdrożenia do systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS systemu handlu emisjami unikniętymi;
- 9) Współpracę ze stroną rządową na rzecz wypracowania regulacji prawnych w celu zdynamizowania rozwoju sektora biogazu i biometanu;
- 10) Opracowanie we współpracy ze Stronami listy firm, uczelni i szkół chętnych do współpracy w ramach praktyk i staży, z których będą korzystali uczniowie zdobywający specjalistyczną

wiedzę na temat produkcji i zastosowania w gospodarce biogazu i biometanu, oraz dążenie do zawierania umów ze szkołami branżowymi i uczelniami wyższymi w zakresie praktyk i staży zawodowych;

- 11) Umożliwienie realizacji staży dla techników, szkół branżowych i uczelni wyższych;
- 12) Dokonanie analizy obowiązujących i opracowanie projektu nowych regulacji dla celów budowy modelu lokalnych sieci biogazu;
- 13) Opracowanie standardów BAT (*Best Available Technology*), najlepszych dostępnych technologii prowadzenia biogazowni w celu zwiększenia zaufania społeczeństwa do takich instalacji.

4. Przedstawiciele podmiotów uczestniczących w łańcuchu dostaw dla sektora biogazu i biometanu deklarują podjęcie następujących działań:

- 1) Podejmowanie działań mających na celu przygotowanie konkurencyjnych ofert na produkty i usługi, umożliwiających wzrost deklarowanego poziomu local content przez inwestorów w procesie realizacji projektów służących wytwarzaniu biogazu i biometanu;
- 2) Aktywny i terminowy udział w konsultacjach planowanych zmian w strategiach, regulacjach prawnych i programach wsparcia dotyczących sektora biogazu i biometanu na poziomie krajowym i unijnym;
- 3) Współpracę z administracją rządową poprzez identyfikację i opracowanie katalogu producentów i usług dla sektora biogazu i biometanu;
- 4) Dążenie do opracowania programu współpracy i zawarcia długoterminowych umów ze szkołami i uczelniami wyższymi w zakresie praktyk i staży zawodowych oraz stworzenia wyspecjalizowanych kierunków studiów;
- 5) Stworzenie profili zawodowych kandydatów do pracy w sektorze biogazu i biometanu;
- 6) Współpracę ze stroną rządową na rzecz wypracowania regulacji prawnych w celu zdynamizowania rozwoju sektora biogazu i biometanu.

5. Przedstawiciele organizacji i instytucji otoczenia biznesu działających na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu deklarują podjęcie następujących działań:

- 1) Aktywny i terminowy udział w konsultacjach planowanych zmian w strategiach, regulacjach prawnych i programach wsparcia dotyczących sektora biogazu i biometanu na poziomie krajowym i unijnym;
- 2) Opracowanie w ramach poradnika dla inwestorów w sektorze biogazu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 4, komponentu dotyczącego produkcji biopaliw możliwych do wykorzystania w sektorze transportu;
- 3) Współpracę z administracją rządową, poprzez identyfikację i opracowanie katalogu producentów i usług dla sektora biogazu i biometanu;

- 4) Współpracę ze stroną rządową w zakresie opracowania programów nauczania celem zaspokojenia rosnącego zapotrzebowania kadrowego sektora biogazu i biometanu;
- 5) Podejmowanie i wspieranie inicjatyw edukacyjnych i społecznych w zakresie kształcenia kadr na potrzeby sektora biogazu i biometanu;
- 6) Współpracę z instytucjami tworzącymi system szkolnictwa wyższego i nauki na rzecz wsparcia działań mających na celu rozwój szkolnictwa w zakresie kształcenia kadr sektora biogazowego oraz zwiększania poziomu świadomości społecznej wśród najmłodszych przy zachowaniu zasady autonomii programowej szkół wyższych i swobodnego kształtowania przez nie oferty dydaktycznej.

6. Przedstawiciele jednostek finansowych i ubezpieczeniowych deklarują podjęcie następujących działań:

Opracowanie i wdrożenie instrumentów finansowych służących realizacji inwestycji w zakresie produkcji biogazu i biometanu, w szczególności gwarancji, leasingów i pożyczek.

7. Przedstawiciele podmiotów systemu oświaty, szkolnictwa wyższego i nauki oraz innych podmiotów prowadzących statutową działalność oświatową, naukową lub badawczą, a także podmiotów zajmujących się szkoleniem i certyfikacją, deklarują podjęcie następujących działań:

- 1) Opracowanie, we współpracy z inwestorami, oferty edukacyjnej, odpowiadającej potrzebom sektora biogazu i biometanu;
- 2) Analiza potencjalnych form wsparcia dla instytucji B+R w obszarze technologii dla biogazu i biometanu;
- 3) Opracowanie kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat zalet biogazowni i biometanowni, której elementem będzie przekazanie informacji na temat zasad działania biogazowni i biometanowni i ich pozytywnego wpływu na środowisko;
- 4) Aktywny i terminowy udział w konsultacjach planowanych zmian w strategiach, regulacjach prawnych i programach wsparcia dotyczących sektora biogazu i biometanu na poziomie krajowym i unijnym;
- 5) Podjęcie we współpracy z ministrem właściwym ds. nauki i szkolnictwa wyższego starań na rzecz wzbogacenia oferty dla nauczycieli szkolenia zawodowego, by zaspokoić rosnące zapotrzebowanie kadrowe nowej branży;
- 6) Rozszerzenie potencjału badawczego podmiotów prowadzących statutową działalność naukowo-badawczą, w zakresie badań środowiskowych;
- 7) Wykonanie we współpracy ze Stronami inwentaryzacji prowadzonych badań i prac badawczo-rozwojowych w obszarze biogazu i biometanu, celem stworzenia ogólnokrajowej bazy danych o dotychczas zgromadzonej wiedzy na temat substratów, technologii, skraplania biometanu do BioLNG, oraz pofermentu;
- 8) Systematyczne kształcenie i rozwój badań w zakresie wytwarzania biogazu i biometanu oraz wykorzystania potencjału branży biogazu i biometanu;
- 9) Podejmowanie i wspieranie inicjatyw edukacyjnych i społecznych w zakresie kształcenia kadr na potrzeby sektora biogazu i biometanu;

- 10) Współpracę z organizacjami i instytucjami otoczenia biznesu działającymi na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu w celu wsparcia działań służących kształceniu kadr dla sektora biogazowego oraz zwiększania poziomu świadomości społecznej wśród najmłodszych przy zachowaniu zasady autonomii programowej szkół wyższych i swobodnego kształtowania przez nie oferty dydaktycznej.

§ 4

RADA KOORDYNACYJNA

1. Strony powołują Radę Koordynacyjną do spraw rozwoju sektora biogazu i biometanu (dalej: „Rada Koordynacyjna”).
2. Do zadań Rady Koordynacyjnej należy w szczególności:
 - 1) monitorowanie wykonania deklaracji Stron, o których mowa w § 3;
 - 2) powołanie grup roboczych zapewniających współpracę Stron w zakresie obszarów kluczowych, o których mowa w § 2;
 - 3) monitorowanie poziomu local content osiąganego przez inwestorów i podmioty uczestniczące w łańcuchu dostaw dla sektora biogazu i biometanu;
 - 4) przygotowywanie corocznych sprawozdań z realizacji postanowień Porozumienia.
3. W skład Rady Koordynacyjnej wchodzi co najmniej 21 członków powołanych przez ministra właściwego do spraw klimatu z uwzględnieniem potrzeby reprezentacji każdej z grup podmiotów będących Stronami, spośród kandydatów zgłoszonych przez Strony. Do zgłoszenia Strony dołączają uzasadnienie kandydatury.
4. W razie złożenia rezygnacji przez członka Rady Koordynacyjnej lub złożenia przez Stronę wypowiedzenia, o którym mowa w § 5 ust. 9, lub podjęcia przez Radę Koordynacyjną, na podstawie § 5 ust. 10, decyzji o wykluczeniu Strony z Porozumienia, miejsce jej przedstawiciela zastępuje osoba wyznaczona przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród kandydatów zgłoszonych przez Strony.
5. Przewodniczącego Rady Koordynacyjnej wyznacza minister właściwy do spraw klimatu spośród jej członków.
6. Posiedzenia Rady Koordynacyjnej odbywają się w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy.
7. Szczegółowy tryb pracy Rady Koordynacyjnej oraz grup roboczych określi regulamin, który zostanie uchwalony na pierwszym posiedzeniu.

§ 5

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Porozumienie zostaje zawarte na czas nieoznaczony.
2. Zmiana postanowień niniejszego Porozumienia może zostać zgłoszona przez każdą ze Stron. Zgłoszenie wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Zmiana, o której mowa w ust. 2, składana jest Przewodniczącemu Rady Koordynacyjnej wraz z jej uzasadnieniem. Zmiana zostaje podana Stronom do wiadomości przez Przewodniczącego Rady Koordynacyjnej i poddana pod dyskusję na posiedzeniu Rady Koordynacyjnej, na zasadach określonych w regulaminie, o którym mowa w § 4 ust. 7.
4. Rozpatrzona przez Radę Koordynacyjną zmiana, o której mowa w ust. 2, przedkładana jest Stronom przez Przewodniczącego Rady Koordynacyjnej na Konferencji Stron, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 3. Strony przyjmują zmianę, o której mowa w zdaniu pierwszym, w drodze uzgodnienia.
5. Zmiana Porozumienia wchodzi w życie po upływie miesiąca od daty Konferencji Stron, na której była rozpatrywana, jeżeli w ciągu tego okresu żadna ze Stron nie zgłosi uzasadnionego sprzeciwu wobec tej zmiany drogą pisemnej notyfikacji pod rygorem nieważności.
6. Porozumienie podpisane przez Strony jest dokumentem dostępnym publicznie, do którego przystąpienie jest dobrowolne i bezpłatne.
7. Porozumienie pozostaje otwarte do przystąpienia dla każdego podmiotu, który wyrazi wolę jego realizacji poprzez przekazanie oświadczenia w formie pisemnej ministrowi właściwemu ds. klimatu. Oświadczenie jest skuteczne względem wszystkich Stron od dnia jego doręczenia ministrowi. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 1 do Porozumienia.
8. Porozumienie wchodzi w życie z dniem zawarcia. Dla stron, które zadeklarują zamiar przystąpienia do Porozumienia po dniu zawarcia, datą wejścia w życie jest dzień doręczenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 7.
9. Każda ze Stron może wypowiedzieć Porozumienie poprzez złożenie oświadczenia w formie pisemnej ministrowi właściwemu do spraw klimatu. Oświadczenie jest skuteczne względem wszystkich Stron od dnia jego doręczenia ministrowi.
10. W przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia realizacji postanowień Porozumienia przez Stronę, Rada Koordynacyjna, na wniosek Przewodniczącego lub co najmniej 6 jej członków, bezwzględną większością głosów może podjąć decyzję o wykluczeniu Strony z Porozumienia. W przypadku podjęcia decyzji przez Radę Koordynacyjną, o której wyżej mowa, wypowiedzenie Porozumienia składa Stronie minister właściwy do spraw klimatu ze skutkiem dla każdej ze Stron od dnia doręczenia wypowiedzenia. Szczegółowy tryb postępowania określi regulamin, o którym mowa w § 4 ust. 7.
11. Realizacja postanowień zawartych w Porozumieniu ma charakter nieodpłatny, a każda ze Stron we własnym zakresie ponosi ewentualne koszty realizacji jego postanowień.
12. Strony zobowiązują się do nieujawniania informacji prawnie chronionych, w których posiadanie wejdą w trakcie prac nad wykonaniem postanowień Porozumienia.

13. Porozumienie nie kreuje wiążących zobowiązań cywilnoprawnych, ani publicznoprawnych dla żadnej ze Stron i nie może stanowić podstawy roszczeń, z wyjątkiem zobowiązań dotyczących zachowania poufności.
14. Zawarcie Porozumienia nie wyłącza możliwości zawarcia przez Strony odrębnych umów, porozumień lub deklaracji.
15. Zagadnienia własności intelektualnej i praw z tym związanych, w szczególności praw autorskich i praw własności przemysłowej oraz pozostałe zagadnienia prawne i organizacyjne dotyczące przedmiotu Porozumienia będą regulowane w drodze odrębnych umów pomiędzy Stronami.
16. Oryginał Porozumienia oraz oryginały dokumentów, które powstaną po dniu jego zawarcia, w szczególności deklaracje przystąpienia oraz zmiany Porozumienia, będą złożone u ministra właściwego do spraw klimatu.
17. Wszystkie dokumenty i materiały opracowane w ramach Porozumienia będą dostępne publicznie.
18. Integralną część Porozumienia stanowią:
 - 1) Załącznik nr 1 – wzór oświadczenia o przystąpieniu do Porozumienia Sektorowego
 - 2) Załącznik nr 2 - Wzór klauzuli informacyjnej zgodnej z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych, w przypadku zbierania danych od osób, których dane dotyczą

Wzór oświadczenia o przystąpieniu do Porozumienia po uroczystości

.....

.....

(pełna nazwa podmiotu) (miejsowość, data)

.....

.....

(adres podmiotu)

OŚWIADCZENIE O PRZYSTĄPIENIU DO „POROZUMIENIA O WSPÓŁPRACY NA RZECZ ROZWOJU SEKTORA BIOGAZU I BIOMETANU”¹

Działając w imieniu i na rzecz.....

.....², jako:³

- przedstawiciel administracji rządowej
- przedstawiciel inwestorów
- przedstawiciel podmiotów uczestniczących w łańcuchu dostaw dla sektora biogazu i biometanu
- przedstawiciel organizacji działających na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu
- przedstawiciel jednostek finansowych i ubezpieczeniowych
- przedstawiciel podmiotów systemu oświaty, szkolnictwa wyższego i nauki oraz innych podmiotów prowadzących statutową działalność oświatową, naukową lub badawczą, a także podmiotów zajmujących się szkoleniem i certyfikacją.

Niniejszym wyrażam/y wolę przystąpienia do „Porozumienia o współpracy na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu” z dnia 23 listopada 2021 r. (dalej: Porozumienie) akceptując jego treść i zobowiązując się do wypełnienia jego postanowień.

Deklaruję/my aktywne uczestnictwo we wdrażaniu Porozumienia, a tym samym wyznaczenie przedstawicieli do prac w grupach roboczych, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 2 Porozumienia.

.....
(pieczęć imienna i podpis osoby/osób
upoważnione/ych do reprezentacji podmiotu)

¹ Na podstawie § 5 ust. 6 Porozumienia o współpracy na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu z dnia 23 listopada 2021 r.

² (np. nazwa Przystępującego, adres siedziby, NIP, REGON, KRS)

³ (zaznaczyć odpowiednie pole wskazując, którą z grup podmiot reprezentuje)

**Wzór klauzuli informacyjnej zgodnej z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych,
w przypadku zbierania danych od osób, których dane dotyczą**

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1) informuję, iż:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Klimatu i Środowiska z siedzibą w Warszawie przy ul. Wawelska 52/54, 00-922.
2. Kontakt z Inspektorem Ochrony Danych jest możliwy jest pod adresem e-mail: inspektor.ochrony.danych@klimat.gov.pl.
3. Będziemy przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w celu przystąpienia do realizacji *Porozumienia o współpracy na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu* w charakterze Strony (w celu uczestnictwa w grupach roboczych), zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. e ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r., tj. przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania leżącego w interesie publicznym oraz zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c, w celu wypełnienia obowiązków archiwizacyjnych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
4. Odbiorcami Pana/Pani danych osobowych będą podmioty, z którymi Ministerstwo zawarło umowy na świadczenie usług organizacji wydarzeń, informatycznych i pocztowych.
5. Pana/Pani dane osobowe będziemy przechowywać do czasu zakończenia realizacji *Porozumienia o współpracy na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu*, a następnie przez okres niezbędny do archiwizacji zgodnie z ustawą z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164).
6. Posiada Pani/Pan prawo do:
 - a) żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz uzyskania ich kopii,
 - b) sprostowania danych osobowych,
 - c) usunięcia lub ograniczenia przetwarzania danych osobowych,
 - d) wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych.
7. Ma Pan/Pani prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, jeśli uzna Pani/Pan, że przetwarzanie Pani/Pana danych osobowych narusza przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
8. Podanie danych osobowych jest dobrowolne, ale niepodanie danych może skutkować brakiem możliwości przystąpienia do *Porozumienia o współpracy na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu* w charakterze Strony oraz jego wypracowania i realizacji.

/iz